

LITTERATURFORLØB

8.-9. KLASSE

TIL BILLEDROMANEN *DEM VI VAR DEN NAT* AF FORFATTER KIM FUPZ AAKESON, ILLUSTRERET AF SIGNE KJÆR

Forløb af: Maria Roslev

Billedromanen *Dem vi var den nat* af den danske prisvindende og anmelderroste forfatter Kim Fupz Aakeson og illustrator Signe Kjær er oplagt at læse og undersøge i udskolingens litteraturundervisning, både fordi den visuelt og sprogligt rammer målgruppen rent, og fordi den inviterer til vigtige klassesamtaler om grænser og samtykke. Billedromanen handler om et overgreb set for krænkerens synsvinkel, og det giver anledning til at undersøge et svært tema fra nye vinkler og med nye perspektiver.

Romanen lægger desuden op til at undersøge forholdet mellem tekst og billeder, hvor eleverne kan drøfte, hvordan billederne tilføjer ekstra lag til både plot, stemning og karakterer.

Samspillet mellem billeder og tekst understøtter generelt læseforståelsen og styrker elevernes evne til at arbejde med multimodale tekster.

INTRODUKTION TIL LITTERATURFORLØBET

Det overordnede mål med dette korte litteraturforløb er at styrke elevernes læseglæde og analysekendskab samt udvikle deres evne til indlevelse og forståelse af, hvad litteratur er og kan med fokus på billedromanen.

Allerførst i forløbet er der to korte tekster om romanen og forfatteren – de er tænkt som en

kort introduktion, men du kan som lærer vælge, at eleverne ikke læser teksterne. De er ikke en forudsætning for forløbet.

Forløbet falder derefter i fire faser, og eleverne skal gennem alle fire faser for at få det fulde udbytte af litteraturforløbet.

---

1. TRÆD IND I ROMANENS UNIVERS

Før du læser:

I denne fase er der fokus på at aktivere elevernes forforståelse i forhold til temaet samtykke, samt vække deres interesse for værket ved at lade dem undersøge bogens forside og bagside, så de får en oplevelse af værkets stemning og univers.

2. LÆS ROMANEN OG TAG NOTER

Mens du læser:

I denne fase skal eleverne læse romanen – først læser de et kort uddrag op med en makker, derefter læser de på egen hånd og tager noter i et notatark undervejs.

3. GÅ TÆTTERE PÅ ROMANEN

Efter du har læst:

I den tredje fase går eleverne i dybden med at undersøge og forstå billedromanens tekster og billeder gennem forskellige aktiviteter. Eleverne arbejder både parvis og i grupper.

4. TRÆD UD AF ROMANEN

Perspektiver:

I forløbets sidste fase skal eleverne sætte værket i perspektiv i forhold til deres eget liv og tænke over dens betydning for dem. De skal sætte ord på, hvad romanen har betydet for deres selvforståelse og for deres opfattelse af egne grænser. I et brev skal eleverne også give udtryk for deres oplevelse af bogen, og for hvilke tanker den har sat i gang.

Gennem hele forløbet er der fokus på en sansende og undersøgende tilgang til litteratur:

God fornøjelse!

LÆS OM BILLEDROMANEN OG FORFATTEREN

OM DEM VI VAR DEN NAT

Billedromanen fortælles af en jegfortæller, en unavngivet dreng i 9. klasse, der til en fest gør noget grænseoverskridende. Det får alvorlige konsekvenser for ham og hans ven, men især for klassekammeraten Petra.

Jegfortælleren vågner i romanens begyndelse i sin seng efter festen. Først føles alt godt, men lynhurtigt melder erindringen om aftenens begivenheder sig, og hovedpersonen mærker, at der er noget galt. Han skriver til vennen Bobbi, at han ikke må dele videoen, og selvom vi som læsere ikke ved præcis, hvad der er sket, forstår vi, at det er noget ubehageligt, noget skamfuldt. Jegfortælleren har tømmermænd, men hverken kold kaffe, et bad eller Bobbis forsikring om, at han har slettet videoen, beroliger jegfortælleren. Han har en følelse af ikke at kunne få luft. I et tilbageblik tænker han på, hvordan han og vennerne inden festen "varmede op" med vodka og gik hinanden på nerverne. Det greb er gennemgående i romanen, hvor der krydsklippes mellem det, der sker for jegfortælleren efter festen, og det, der skete til festen. Den komposition (med spring mellem nutid og fortid) betyder, at vi som læsere kun langsomt erfarer, hvad der skete til festen.

Det kommer frem i skolen, at jegfortælleren har forsøgt at have sex med Petra, som først har virket interesseret, men som på grund af druk er gået ud som et lys. Vennerne Bobbi og Balder filmer seancen, og Bobbi deler videoen – uden samtykke – og så tager historien fart. For hvad er sandheden om overgrebet? Hvem skal straffes – og hvordan?

OM FORFATTEREN

Måske kender du allerede til forfatteren Kim Fupz Aakeson? Han er nemlig forfatteren bag billedbøgerne om drengen Vitello, der er fuld af lidt for gode ideer og derfor tit kommer galt afsted. Kim Fupz Aakeson har også skrevet romaner og noveller; der læses flittigt i danskfaget på de danske skoler som for eksempel *Pragtfuldt, pragtfuldt* fra 2015 og novellesamlingen *Jeg begyndte sådan set bare at gå* fra 2011.

Fupz Aakeson, født 1958, er ikke kun forfatter, han er også manuskriptforfatter og illustrator. Han har udgivet mere end 200 bøger til både børn, unge og voksne og skrevet en lang række manuskripter til teater, film og radiospil. Han er en virkelig dygtig og meget produktiv fortæller.

Når han skriver til børn, fylder humoren en del i fortællingen, mens alvoren i højere grad præger hans bøger til unge læsere. Det gælder også billedromanen *Dem vi var den nat*, der handler om fest, druk og krænkelser.

Om alvoren i sine bøger til unge siger forfatteren: "Jeg ved ikke, om det er en afsmitning fra filmverdenen, hvor socialrealisme er det billigste at lave, fordi der ikke er engle og flyvende elefanter. Når jeg skriver til de store, har jeg måske haft lyst til at fortælle om realismen."¹

1. (citat fra artiklen: Skolens favoritforfatter: "Humor har det godt op ad noget alvorligt", af journalist Pernille Aisinger, Folkeskolen, 12. februar 2026)
<https://www.folkeskolen.dk/feature/han-er-maaske-folkeskolens-mest-populaere-forfatter/>

TRÆD IND I ROMANENS UNIVERS FØR DU LÆSER

Nu skal du undersøge, om du ved, hvad 'samtykke' betyder.

Bagefter skal du sammen med en makker undersøge, hvilket indtryk du får af billedromanen *Dem vi var den nat*, når du kigger på bogens forside og bagside.

1. Makker

Forklar ordet 'samtykke', og udstil jeres forklaringer

Få to post-it-sedler af jeres lærer. Tal om, hvad ordet 'samtykke' betyder (forklar det med jeres egne ord). Tal også om, hvornår det er særligt vigtigt, at nogen giver samtykke (fx ved deling af billeder).

Skriv jeres forklaring af samtykke på den ene post-it, og et eksempel på, hvornår man skal give samtykke på den anden post-it. Sæt sedlerne op i klassen (på stole, vægge, tavlen osv.).

2. Klasse

Gå på opdagelse i klassens samtykke- forklaringer, og drøft dem

Læs alle klassens post-it-sedler, og tal om forklaringer og eksempler. Fjern dem, som I ikke synes, dækker ordet 'samtykke'.

3. Makker

Undersøg forside og bagside

Se på forsideillustrationen, læs bagsideteksten op og tal om følgende spørgsmål:

- 1 Hvordan er stemningen på billedet? Rolig, dyster, trist, morsom, uhyggelig osv.?
- 2 Hvordan er farverne? Glade, klare, stærke, afdæmpede osv.?
- 3 Hvordan påvirker farverne jeres opfattelse af billedet?
- 4 Hvordan virker drengens hånd på jer?
- 5 Hvad får titlen *Dem vi var den nat* jer til at tænke på?
- 6 Hvilke tanker og forventninger giver bagsideteksten jer?

4. Klasse

Del jeres observationer og forventninger til romanen

Tal sammen om, hvilke forventninger forside og bagside har givet jer til billedromanen. Hvad forventer I af handlingen? Hvordan tror I, hovedpersonen er? Hvilke temaer tror I, romanen handler om? Hvordan bliver det at læse en roman med billeder?

LÆS ROMANEN OG TAG NOTER MENS DU LÆSER

Nu skal du læse romanen med et bestemt fokus, men først skal du fanges af teksten.

1. Makker

Læs op, og bliv fanget

Vælg en oplæser. Lad oplæseren læse romanens tre første sider op (s. 9-11). Tal derefter om følgende:

- 1 Hvad sker der/handlingen?
- 2 Hvordan passer billedet til teksten? (viser det det samme, eller tilføjer det noget nyt?)
- 3 Hvad er det, der ikke skal lægges op, tror I?
- 4 Hvem handler romanen om?
- 5 Hvordan opfatter I jefortællerens forhold til sine forældre ud fra dialogen?

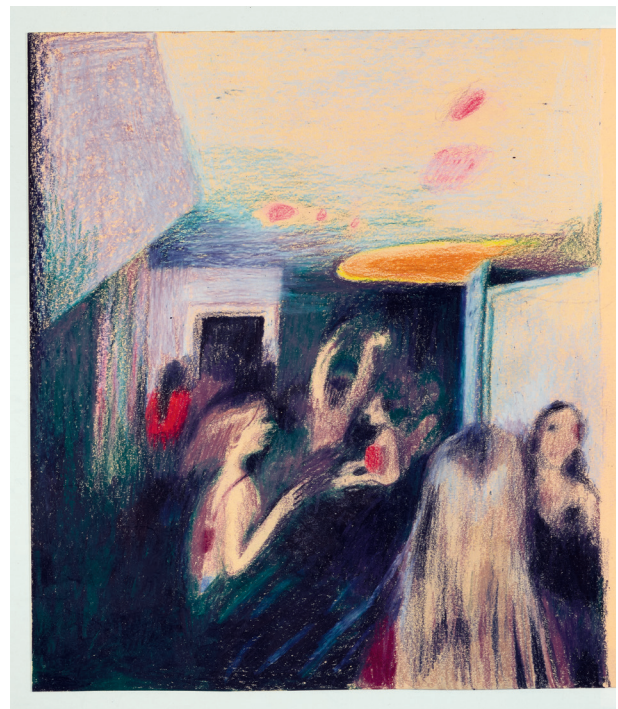
2. Alene

Læs hele romanen

Arbejdsark I

Læs resten af romanen på egen hånd. Tag noter undervejs. Brug arbejdsark I. Notér ned, når:

- du lægger mærke til, at romanen springer i tid og handler om festen
- du synes, billederne har en særlig betydning
- du forstår, hvad der er sket til festen

GÅ TÆTTERE PÅ ROMANEN EFTER DU HAR LÆST

Undersøg romanen med en makker og i grupper. Du arbejder med forholdet mellem tekst og udtryk på forskellige måder.

I. Grupper

Undersøg romanens komposition, og lav en tidslinje.

Arbejdsark 2 og arbejdsark 3

Hvad er 'kompositionen'?

Alle fortællinger har et bestemt forløb. Dvs. at kapitler, afsnit, billeder, begivenheder og replikker kommer i en bestemt rækkefølge. Den måde, teksten er bygget op på, kalder man for kompositionen.

Hvad er kronologisk rækkefølge?

En tekst fortæles i kronologisk rækkefølge, når begivenhederne fortæles i den rækkefølge, de skete i virkeligheden. Der fortæles, hvad der skete først, hvad der så skete, derefter, senere og til sidst.

Læs teksten i de to bokse, så I ved, hvad en romans komposition er, og hvad kronologi betyder. Få Arbejdsark 2 og arbejdsark 3 af jeres lærer. Find en saks. Klip alle hændelser ud på arbejdsark 2. Hæng arbejdsark 3 på tavlen eller på en væg. Sæt hændelserne ind på tidslinjen i kronologisk rækkefølge. (Brug fx elefantsnot, så I nemt kan flytte begivenhederne rundt.)

Afslut:

Gå sammen med en anden gruppe, og sammenlign jeres tidslinjer:
Kom I frem til det samme?

GÅ TÆTTERE PÅ ROMANEN EFTER DU HAR LÆST

2. Klasse

Tal om romanens komposition

Nu skal I have en klassesamtale med udgangspunkt i følgende spørgsmål:

- 1 Hvorfor bliver historien fortalt på den måde, som den gør, tror I?
- 2 Hvad gør kompositionen ved jeres læseoplevelse? Bliver den mere spændende, mere forvirrende, taler den til jeres følelser eller andet?
- 3 Hvordan virker det, at overgrebet gemmer sig på en folde-ud-side? (overraskende, opklarende ...)
- 4 Siger det noget om jegfortælleren?

3. Grupper

Tøm et billede for betydning

Se på 'folde ud'-opslaget. Beskriv billedet med ord – I skal skiftes til at sige en sætning. Kom ind på motiv, farver, stemning, beskæring, synsvinkel. Tal om, hvad billedet betyder for jeres oplevelse af overgrebet og af hovedpersonen.

GÅ TÆTTERE PÅ ROMANEN EFTER DU HAR LÆST

4. Klasse

Drøft samspillet mellem tekst og billede i romanen.

Tal sammen i klassen om følgende spørgsmål:

Hvordan er samspillet mellem billeder og tekst generelt i bogen?

- 1 Fortæller billederne det samme som teksten?
- 2 Fortæller billederne noget andet og mere end teksten?
- 3 Fortæller billederne det modsatte af teksten?

5. Makker

Beskriv sproget

Læs citaterne fra romanen:

”Møde i morgen. Skolen. Ondt. Virkelig ondt. Lille dreng.”

s. 41

”Digitale grænser og krænkelser, alt det der.”

s. 60

”Jeg kan næsten smage ordene, advokat, retssag, ulovligt, straf, samtykke, balancere.”

s. 74

Tal om, hvad det gør ved tempoet i en tekst at skrive korte sætninger. Hvordan virker det at remse ord op? Hvad fortæller de tre citater om hovedpersonen?

6. Makker

Find citater

Udvælg tre eller fire citater fra teksten, som I synes er vigtige eller siger noget om hovedpersonen. Tegn tre eller fire hjerter, og klip dem ud. Skriv et citat i hvert hjerte. Sæt hjerterne op i klassen med elefantsnot.

7. Klasse

Fortæl om jeres citater

Præsenter jeres citater for klassen. Læs dem op. Fortæl, hvorfor I har valgt dem. Hvad siger de fx om hovedpersonen?

8. Klasse

Diskuter værkets temaer

Dem vi var den nat sætter fokus på, hvordan druk og gruppedynamik kan få én til at træffe dårlige beslutninger og gøre grænseoverskridende ting. Men hvilke andre temaer berører billedromanen? Det skal I tale om i klassen ud fra denne liste. Giv også gerne selv andre bud på temaer:

Grænser

Samtykke

Overgreb

Sex

Gruppepres

Drukkultur

Ungdomskultur

Skam og skyld

Forholdet mellem drenge og piger

TRÆD UD AF ROMANEN

PERSPEKTIVER

1. Klasse

Drøft temaernes betydning for jer

Billedromanen har berørt mange temaer, og de kan påvirke os forskelligt. Nu skal I tale om, hvordan temaerne har påvirket jer.

Tal ud fra følgende spørgsmål:

- 1 Har romanen fået jer til at tænke over situationer, hvor I har følt jer presset til at gøre noget, I egentlig ikke havde lyst til?
- 2 Har I lært noget nyt om samtykke?
- 3 Har I lært noget om jeres egne grænser?
- 4 Hvordan kan I bruge romanen til at forstå noget om jer selv?
- 5 Hvordan kan I bruge romanen til at forstå noget om andres grænser?
- 6 Hvordan kan I lave nogle gode regler/rammer for at være sammen til fester i jeres klasse?

2. Alene

Skriv et brev

Tænk over, hvilke tanker bogen har sat i gang hos dig. Skriv et brev til forfatteren, hvor du udtrykker din oplevelse af bogen. Begynd sådan:

Kære forfatter

Jeg har læst ...

TAG NOTER, MENS DU LÆSER

Vær opmærksom på tre ting: spring i tid, forholdet mellem billeder og tekst, samt hvornår du forstå, hvad der er sket til festen.

Spring i tid	Forholdet mellem billede og tekst	Hvad skete der til festen?
Side 13: tilbageblik til lige før festen. Citat: "Der var sådan en uro mellem os, allerede før festen."	Side 8-9: illustration viser situationen beskrevet i teksten. Den viser også mere end teksten: Vi kan se, at jegfortælleren er en dreng.	

VÆRKETS KOMPOSITION – BEGIVENHEDER

Klip sedlerne med begivenheder ud

Hovedpersonen
vågner efter
festen, s. 9

Hovedpersonen
ankommer til
festen med sine
venner, s. 18-19

Hovedpersonen
er i skole efter
festen, s. 21

Hovedpersonen
får øje på Petra til
festen, s. 43-44

Mødet på skolen,
s. 44-50

Hovedpersonen
danser med Petra,
og Petra kaster
op, s. 51-57

Brevet til Petra,
s. 66-71

Hovedpersonen
og Petra på et
værelse til festen,
s. 71-72

Mødet med
advokaten og
Bobbis forældre,
s. 72-81

Hovedpersonen
tager hjem fra
festen, s. 90-93

Petra giver
brevet tilbage til
hovedpersonen,
s. 93-95

Overgrebet i
soveværelset
til festen
– folde-ud-side

Hovedpersonen
tager hen på
politistationen,
s. 105

VÆRKETS KOMPOSITION – TIDSLINJE

Sæt begivenhederne ind på tidslinjen i kronologisk rækkefølge.

